

Волошина О. В. – кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4166-2847>

Сутність організаційно-управлінської компетентності у психологічній структурі професійної діяльності слідчого

*Дослідження проблеми компетентнісного підходу до підготовки фахівців, зокрема для правоохоронних органів, останнім часом викликає інтерес у вчених і практиків. Оскільки одним з важливих видів діяльності є організаційно-управлінська діяльність, критерієм професіоналізму її суб'єкта й метою його професійного становлення є організаційно-управлінська компетентність. Однак проблему формування та розвитку організаційно-управлінської компетентності слідчого не досліджено на належному рівні, насамперед, не визначено сутність організаційно-управлінської компетентності у психологічній структурі професійної діяльності слідчого та її основоположні компетенції. Тому метою роботи стало визначення психологічного змісту організаційно-управлінської діяльності в процесі досудового розслідування правопорушень та окреслення ключових організаційно-управлінських компетенцій слідчого як основи формування професійно важливих якостей особистості стосовно вдосконалення його організаційної та управлінської діяльності. **Методологічною основою** дослідження є теорія психології управління та психології слідчої діяльності, концепція формування професійної компетентності. Відповідно до мети і для виконання завдань використано такі методи: аналіз наукових досліджень із психології слідчої діяльності, психології управління та менеджменту; структурно-системний аналіз для забезпечення комплексності обґрунтування концепції розвитку організаційно-управлінської компетентності слідчого; формалізація, узагальнення – для обґрунтування понятійного апарату дослідження та формулювання висновків. **Наукова новизна.** Висвітлено сучасний зміст організаційно-управлінської компетентності в професійній діяльності слідчого на підставі поліцейського менеджменту, визначено його специфічні психологічні особливості. Сформульовано визначення поняття «слідчий-менеджер» як професіонала у сфері правознавства, що знає основи управління, має навички й уміння організації професійної діяльності під час досудового розслідування, це діловий лідер оперативно-слідчих та інших груп учасників досудового розслідування. **Висновки.** Організаційно-управлінська діяльність слідчого забезпечується як загальними параметрами професіоналізму особистості, так й окремими організаційними та лідерськими здібностями слідчого, високим рівнем його самоорганізації, системою психічних властивостей та якостей, що характеризують емоційно-вольову стійкість суб'єкта розслідування, і творчим підходом до виконання різноманітних професійних завдань. Тому генератором ефективної організаційно-управлінської діяльності слідчого є організаційно-управлінська компетентність, яка, з одного боку, складається з низки організаційних та управлінських компетенцій, а з іншого – є якісною особистісною характеристикою, до якої належать здібності та вміння самоорганізовуватися й організувати інших людей для спільної діяльності, впливати на процеси цієї діяльності, приймати організаційні та управлінські рішення стосовно досудового розслідування.*

Ключові слова: слідчий; досудове розслідування; організація; планування; організаційно-управлінська компетентність.

Вступ

На підставі результатів аналізу сучасного наукового доробку та міжнародної професійної практики можна констатувати, що поняття компетентності є фундаментальним поняттям, оскільки компетентність фахівця об'єднує інтелектуальне та навичкове новоутворення; має інтеграційну сутність, охоплюючи низку однорідних умінь і знань; відображає ідеологію інтерпретації змісту фахової кваліфікації, що формується від очікуваного результату (стандарту).

Оскільки одним із важливих видів діяльності є організаційно-управлінська, критерієм професіоналізму її суб'єкта і метою його професійного становлення є організаційно-управлінська компетентність. Сутність організаційно-управлінської компетентності в психологічній структурі профе-

сійної діяльності слідчого недостатньо досліджено, не визначено її ключові компетенції, що обумовлює актуальність статті.

Дослідження проблеми компетентнісного підходу до підготовки фахівців, зокрема для правоохоронних органів, нині викликає інтерес учених і практиків. Вітчизняні науковці досліджують широке коло питань стосовно цієї проблематики. Зазначимо таких авторів, як В. Андросюк, М. Городецька, Н. Демидишина, О. Діденко, О. Капліна, Н. Карпушина, О. Цільмак, В. Ягупов та ін. Зокрема, В. Андросюк розглядав ціннісні орієнтації особистості як критерій інформаційної компетентності слідчого Національної поліції України (Androsiuk, 2018); О. Капліна висвітлила проблеми визначення компетенції слідчого та прокурора на етапі закінчення досудового розслідування (Kaplina, 2018); Н. Карпушина

досліджувала характеристики інформаційної компетентності слідчого та її компонент (Karpushyna, 2017; Karpushyna, 2018); М. Городецька вивчала кримінально-процесуальну компетентність слідчого органів внутрішніх справ (Horodetska, 2010); комплексне дослідження психологічної структури слідчої діяльності та складових соціально-психологічної компетентності слідчого органів досудового розслідування Національної поліції України здійснила О. Цільмак (Tsilmak, 2017; Tsilmak, 2019).

Мета і завдання дослідження

Мета дослідження – визначити психологічний зміст організаційно-управлінської діяльності в процесі досудового розслідування правопорушень та виокремити ключові організаційно-управлінські компетенції слідчого як основи формування професійно-важливих якостей особистості стосовно вдосконалення його організаційної та управлінської діяльності.

Завдання дослідження:

1) розглянути сучасний зміст організаційно-управлінської компетентності слідчого Національної поліції України в контексті моделі поліцейського менеджменту;

2) сформулювати поняття «слідчий-менеджер»;

3) визначити компетенції організаційно-управлінської компетентності слідчого.

Виклад основного матеріалу

Під час кримінального провадження слідчий вступає в кримінальні процесуальні правовідносини з різними учасниками кримінального провадження. Деякі з них є потерпілими від злочину та прагнуть відшкодування шкоди, завданої злочинцем; інших навпаки – підозрюють у вчиненні злочину, вони намагаються уникнути кримінальної відповідальності; треті залучаються до участі в кримінальному провадженні для надання ініціативної допомоги, мають спеціальні знання, захищають у процесі свої майнові інтереси. Поділяючи погляд О. Капліної, саме тому для якісного та законного проведення досудового розслідування слідчому потрібні не тільки фундаментальні правові знання, а й знання в галузі психології, криміналістики, економіки, менеджменту, соціології, криминології тощо (Karolina, 2016).

Таку комплексну освіту можна отримати лише на базі закладів вищої освіти, де є висококваліфіковані спеціалісти, які забезпечать системність і якість підготовки майбутніх слідчих, що сприятиме зміцненню законності в державі, дотриманню прав і законних інтересів її громадян. Зазначене стає можливим у межах організації фахової освіти, зокрема, реалізації

сучасних освітніх технологій, заснованих на компетентнісному та системному підходах.

Сучасний зміст організаційно-управлінської компетентності у професійній діяльності слідчого було розглянуто відповідно до вимог Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року ("Stratehiia rozvytku"), в якій визначено необхідні кроки ефективного врядування на підставі поліцейського менеджменту, а саме:

– поширення та вдосконалення практики міжвідомчого планування реалізації державної політики органами системи МВС і пріоритезація використання ресурсів за стратегічними напрямками;

– впровадження найкращих управлінських практик в органах системи МВС і підтримка пілотних проєктів.

Слід зазначити, що поліцейський менеджмент має специфічні психологічні особливості, зокрема:

1) опосередкованість операцій управління через наявність статутних відносин;

2) неалгоритмічний характер багатьох операцій;

3) жорстка детермінація операцій часовими параметрами, заданими організаційними установами;

4) значний обсяг і різноманітність оперативних задач та дій;

5) високий рівень психологічної напруженості діяльності;

6) значна залежність ефективності управлінських дій від індивідуально-психологічних якостей суб'єкта управління;

7) значна залежність результату діяльності суб'єкта управління від чинників, які перебувають поза межами регульовального впливу.

Відповідно, розглядати сутність організаційно-управлінської компетентності слідчого доречно крізь призму функцій психології менеджменту, а саме: теоретико-пізнавальної, інформаційної, соціально-психологічної, етнопсихологічної, соціокультурної, гуманістичної та прикладної (Motliakh, Voloshyna, Androsiuk, & Maloholova, 2019).

Теоретико-пізнавальна функція передбачає оцінку явищ з позицій інтересів людини. Вона полягає в тому, що слідчий накопичує знання з проблем управління під час досудового розслідування, систематизує та аналізує їх, прагне сформулювати нову, об'єктивну картину взаємовідносин в організованій спільноті, забезпечує надійну організацію різноманітних процесів слідчої діяльності.

Інформаційна функція покликана за допомогою систематизованої інформації відтворити реальну картину об'єкту й суб'єкту управління під час досудового розслідування, їхні дії, ділові контакти тощо. Метою соціокультурної та етнопсихологічної функції є вивчення та врахування слідчим соціальних

і психологічних особливостей управлінської культури в службовій діяльності Національної поліції. Соціально-психологічна функція допомагає систематизувати знання з проблем ділового спілкування та взаємодії учасників управлінського процесу, зокрема процесу досудового розслідування. Оскільки об'єкт психології менеджмент – це організована (індивідуальна та спільна) діяльність людей, об'єднаних загальними інтересами та цілями, нормами, правилами й вимогами, то важливою є її гуманістична функція, що полягає в дотриманні норм професійної етики та моралі поліцейського, зокрема стосовно індивіда в процесі управління та здійснення управлінської діяльності. Не менш значуща прогностична функція психології управління, яка передбачає формування психологічних прогнозів щодо розвитку слідчих підрозділів, слідчо-оперативних груп (СОГ), слідчого та його організаційно-управлінської діяльності. Прикладна функція психології управління полягає в тому, щоб на підставі теоретичного й емпіричного аналізу організаційно-управлінських процесів досудового розслідування розробити практичні рекомендації, спрямовані на оптимізацію роботи слідчих як керівників шляхом взаємодії під час досудового розслідування, усієї системи взаємодії між службами та підрозділами правоохоронних органів.

Ураховуючи, що поліцейський менеджмент – це сучасна психологізована доктрина ефективного соціального управління НПУ, організація діяльності поліцейських з метою надання їй ефективної продуктивної сили, використання людських можливостей для досягнення стратегічних цілей поліціювання, можемо визначити поняття «слідчий-менеджер» як професіонал у сфері правознавства, що знає основи управління, має навички й уміння організації професійної діяльності під час досудового розслідування, діловий лідер СОГ та інших груп учасників досудового розслідування.

У структурі професійної діяльності слідчого організаційно-управлінська діяльність посідає чільне місце та дає змогу забезпечувати ефективну взаємодію між працівниками різних служб і відомств для отримання доказової інформації, оптимізацію досудового розслідування й управління цим процесом. Діяльність щодо розкриття і розслідування правопорушень потребує чіткої організації та планування. Організація досудового розслідування має певні рівні діяльності стосовно розкриття, розслідування злочинів і запобігання їм (Varfolomeieva, Noncharenko, & Voiarov, 2011). У цьому аспекті виокремлюють такі рівні:

1) організаційно-стратегічний – система заходів, яка забезпечує ефективність функціонування елементів системи та досягнення відповідної мети. Організація досудового

розслідування постає як специфічна форма діяльності всіх компетентних органів держави, тобто органів досудового розслідування всіх відомств;

2) управлінський – управління певним видом діяльності. Це комплекс заходів, що забезпечують оптимальну структуру органів досудового розслідування, необхідний рівень управління ними, ефективність їхньої діяльності, вдосконалення засобів і методів. Нагадаємо, що згідно зі ст. 38 КПК України, органами досудового розслідування (органами, які здійснюють дізнання та досудове слідство) є слідчі підрозділи: органів Національної поліції; органів безпеки; органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства; органів державного бюро розслідувань; органів Державної кримінально-виконавчої служби України; підрозділ детективів і підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України ("Kriminalnyi protsesualnyi kodeks", 2012). Організація досудового розслідування в цьому разі постає як основна функція слідчого апарату одного відомства;

3) методичний – організація досудового розслідування в конкретному кримінальному провадженні. Це комплекс заходів щодо створення оптимальних умов для визначення та застосування найбільш ефективних і доцільних криміналістичних та психологічних рекомендацій;

4) тактичний – організація проведення окремої слідчої (розшукової) дії або організаційно-технічного заходу.

Організаційно-управлінська компетентність слідчого найбільше впливає на ефективність третього рівня – організації розслідування конкретного кримінального правопорушення. Він охоплює такі заходи:

– отримання вихідної інформації та оцінка слідчої ситуації;

– конкретизація мети, завдань розслідування, створення уявної моделі майбутньої діяльності;

– визначення сил і засобів для виконання завдань розслідування;

– створення оптимальних умов для проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових та інших заходів, спрямованих на з'ясування обставин кримінального провадження;

– налагодження належної взаємодії слідчих, оперативних, експертно-криміналістичних підрозділів;

– прийняття рішень організаційного характеру;

– забезпечення кваліфікованого керівництва слідчо-оперативною групою; налагодження систематичного обміну інформацією та звітністю про результати роботи слідчо-оперативних груп і кожного слідчого;

– контроль за діяльністю з розслідування кримінальних правопорушень; аналіз її результатів;
– матеріальне, науково-технічне, кадрове та інше ресурсне забезпечення.

Організація досудового розслідування передбачає визначення та мобілізацію сил і засобів, створення оптимальних умов для проведення гласних і негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій, організаційно-технічних заходів. Керуючим суб'єктом організації розслідування є слідчий.

Організація досудового розслідування зазвичай охоплює такі заходи: розробка узгодженого плану заходів місцевих правоохоронних органів; налагодження взаємодії у процесі розслідування між слідчим, співробітниками оперативних підрозділів, спеціалістами тощо; забезпечення кваліфікованого керівництва слідчо-оперативною групою чи слідчою бригадою; проведення регулярних оперативних нарад слідчо-оперативної групи; налагодження систематичного обміну інформацією та звітністю про результати роботи слідчо-оперативної групи та кожного слідчого; забезпечення необхідних умов праці; забезпечення своєчасної розробки та виконання планів розслідування щодо кожного кримінального провадження; здійснення інших організаційних заходів для успішного розкриття й розслідування кримінальних правопорушень.

Досудове розслідування кримінального правопорушення завжди супроводжується вирішенням слідчим низки організаційних питань, які постійно виникають за цієї процедури. До них можна віднести, зокрема: визначення організаційно-управлінської форми розслідування, яка буде найбільш раціональною та оптимальною для конкретної ситуації, що склалася під час розслідування справи; розподіл обов'язків між учасниками розслідування; забезпечення взаємодії з органами, які ведуть оперативно-розшукову діяльність.

Основними формами організаційно-управлінської структури розслідування є одноосібне розслідування (коли кримінальна справа не становить особливої складності або не потребує проведення значної кількості слідчих та інших процесуальних дій); провадження досудового розслідування у справі слідчою або слідчо-оперативною групою (коли до групи належать або лише кілька слідчих, або включено також і оперативних працівників правоохоронних органів – оперуповноважені відділів протидії наркозлочинності, злочинам у сфері інформаційної безпеки тощо).

Водночас важливим способом подолання управлінських та організаційних труднощів під час розслідування кримінальних справ є створення системи взаємодії слідчого із суб'єктами оперативно-розшукової діяльності, а

також з експертами, спеціалістами, засобами масової інформації, громадськістю тощо.

Крім того, необхідною складовою організації розслідування кримінальних правопорушень є його планування – складна розумова діяльність, спрямована на забезпечення найоптимальніших шляхів досягнення завдань розслідування.

Планування розслідування можна визначити як процес встановлення шляхів, способів, засобів, сил і термінів успішного досягнення мети під час розслідування конкретної кримінальної справи. Результат цього процесу – план розслідування, що є своєрідною перспективною моделлю подальших дій і заходів суб'єктів розслідування, детальна програма реалізації тактичних завдань у кримінальній справі.

Уся діяльність із планування розслідування має відповідати принципам, які є специфічними для цього процесу. До них, зокрема, належать такі:

1) індивідуальність планування, тобто на підставі особливостей конкретної кримінальної справи, які відображено у змісті плану розслідування. Цей принцип пов'язаний із творчим підходом до планування з метою успішного подолання стереотипів і шаблонів, проте водночас не виключає доцільність загальних положень, типових форм та універсальних прийомів планування;

2) своєчасність планування означає прийняття планових рішень в оптимальний час, що дає змогу ефективно реалізувати дії та заходи й досягти мети;

3) динамічність планування – це обов'язковість урахування постійного розвитку слідчих ситуацій, які виникають у процесі розслідування справи. Вона передбачає насамперед постійні пошук, дослідження, аналіз нової інформації та оперативне врахування всіх змін, зокрема в конфліктних ситуаціях;

4) конкретність планування потребує складання детальних і чітких планів, виконання яких сприятиме успішному розслідуванню кримінальної справи. Водночас цілі та завдання, шляхи й засоби їх досягнення формулюються конкретно, лаконічно; вони мають бути максимально зрозумілими та зручними для виконання.

Важлива складова втілення цього принципу – деталізація плану, яка має бути раціональною та не обтяжувати виконавця нагромадженням різноманітних «дрібниць»;

5) принцип реальності відображає тісний зв'язок побудови слідчих версій, можливість їх ефективно перевірки шляхом висунення логічних наслідків та їх зіставлення з доказами;

6) системність планування означає координацію всіх запланованих дій і заходів, зокрема резервних варіантів тактичної поведінки,

проміжних завдань розслідування, узгодженість усіх розділів і пунктів плану.

Планування слідчої діяльності виконує кілька функцій, пов'язаних з упорядкуванням визначених дій. Зокрема, під час розслідування планування виконує такі функції: моделювання, організаційно-управлінська та впорядкування доказів (Androsiuk et al. 2009).

На рівні розслідування правопорушення загалом система елементів планування складається з: аналізу вхідної інформації; висунення слідчих версій і визначення завдань розслідування; вибору шляхів і способів виконання поставлених завдань; визначення тієї чи іншої форми плану; контролю виконання та корегування плану розслідування.

Процес планування розслідування, з огляду на характер організаційних і тактичних завдань, має кілька основних рівнів, які можна розглядати як види планування:

– складання плану окремої слідчої дії (допит підозрюваного, допит ключового свідка-очевидця тощо);

– планування тактичної комбінації (допит обвинуваченого – допит свідка – очна ставка між ними);

– формування плану тактичної операції («атрибуція особи невідомого трупа»; «виявлення зв'язків підозрюваного»; «захист учасників кримінального судочинства» тощо);

– планування на окремому етапі розслідування кримінального правопорушення (початковий, наступний, заключний);

– планування всього процесу досудового розслідування. На рівні, наприклад, планування окремої слідчої дії деталізуються конкретні завдання, визначаються місце, час, склад учасників дії та тактика її проведення.

У кримінальному правопорушенні, де розслідуються кілька епізодів злочинної діяльності, наприклад, правопорушень, учинених організованою злочинною групою, окремому плануванню може бути відведено кожний з виявлених епізодів.

План може мати різні форми: уявну, письмову або графічну. Основною його формою є письмовий план і його основний різновид – таблицний план.

Як додаток до основного плану, насамперед коли йдеться про справу, у яких розглядають багато епізодів злочинної діяльності обвинувачених, досить широко використовують такі допоміжні форми систематизації зібраних у справі матеріалів, як «особовий рахунок», або «картотека» (у спеціальній картці зазначають усі епізоди злочинів та отримані під час слідства докази); спеціальні відомості, або «шах матки» (поєднання графіка з описом – розгорнута на

одному або кількох аркушах упорядкована за часом і колом обвинувачених сукупність їхніх «особових рахунків»); схеми та графіки, які відображають кримінальні зв'язки між обвинуваченими та потерпілими, дані про рух матеріальних цінностей тощо.

Важливим методом оптимізації діяльності слідчого, коли в його провадженні перебувають кілька справ за кримінальними правопорушеннями, є так зване зведене календарне планування, яке дає змогу проводити всі намічені слідчі, оперативно-розшукові та інші дії (з визначенням часу їх проведення) в усіх справах, які перебувають у провадженні слідчого (на тиждень, місяць).

Отже, організаційна й управлінська діяльність однаково спрямовано на забезпечення найкращого виконання намічених завдань шляхом найбільш оптимального розподілу зусиль суб'єктів розслідування, використовуваних ними коштів у просторі та часі, а також на впорядкування структури цієї системи. Проте, якщо першу діяльність при цьому зведено до організаційних дій і рішень, то управлінська діяльність переважно має владний характер, використовуючи необхідні важелі процесуального підпорядкування та прийоми психологічного впливу.

Наукова новизна

1. Висвітлено сучасний зміст організаційно-управлінської компетентності в професійній діяльності слідчого на підставі поліцейського менеджменту, визначено його специфічні психологічні особливості.

2. Сформульовано поняття «слідчий-менеджер» як професіонал у сфері правознавства, що знає основи управління, має навички й уміння організації професійної діяльності під час досудового розслідування, діловий лідер СОГ та інших груп учасників досудового розслідування.

Висновки

Підсумовуючи зазначене вище, можна стверджувати, що організаційно-управлінська діяльність слідчого – планування й організація слідчих дій із досудового розслідування, координація заходів щодо інших учасників кримінального процесу та управлінський вплив, забезпечується як загальними параметрами професіоналізму особистості, так і окремими організаційними та лідерськими здібностями слідчого, високим рівнем його самоорганізації, системою психічних властивостей і якостей, що характеризують емоційно-вольову стійкість суб'єкта розслідування та творчим підходом до виконання різноманітних професійних завдань. Тому генератором ефективної організаційно-

управлінської діяльності слідчого є організаційно-управлінська компетентність, яка з одного боку складається з низки організаційних та управлінських компетенцій, а з іншого – є якісною особистісною характеристикою, до якої належать здібності та вміння самоорганізовуватися й організувати інших людей для спільної діяльності, впливати на процеси цієї діяльності,

приймати організаційні та управлінські рішення щодо досудового розслідування. Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі може бути емпіричне дослідження основоположних компетенцій організаційно-управлінської компетентності слідчого: організаційно-управлінські; комунікативні та соціально-психологічні.

REFERENCES

- Androsiuk, V.H. (2018) Tsinnisni orientatsii osobystosti yak kryterii informatsiinoi kompetentnosti slidchoho Natsionalnoi politzii Ukrainy [Personality value orientations as a criterion for information competence of the investigator of the National Police of Ukraine]. *The 6th International youth conference "Perspectives science and education"*. SLOVO/WORD, 465-475 [in Ukrainian].
- Androsiuk, V.H., Korniev, O.M., & Kudermyna, O.I. (et al.). (2009). *Psykhologhiia slidchoi diialnosti [Psychology of investigative activity]*. Kyiv: Pravova yednist [in Ukrainian].
- Basysta, I.V. (2011). *Pryiniattia i vykorystannia rishen slidchoho na stadii dosudovoho rozsliduvannia [Making and using investigator's decisions at the pre-trial stage]*. Ivano-Frankivsk [in in Ukrainian].
- Horodetska, M.S. (2013). *Kryminalno-protseusualna kompetentsiia slidchoho orhaniv vnutrishnikh sprav [Criminal procedural competence of the investigative police]*. L.M. Loboiko (Eds.). Dnipropetrovsk: Lira-LTD [in Ukrainian].
- Kaplina, O.V. (2016). Chy ye profesiiia slidchoho pravnychoiu? [Is the profession of investigator legal?]. *Dosudove rozsliduvannia: aktualni problemy ta shliakhy yikh vyrishennia, Pre-trial investigation: current issues and ways to solve them: Proceedings of the Constantly Active Scientific and Practical Seminar*. V.V. Fiedosieiev, M.V. Chlenov (Eds.). (Vols. 8), (pp. 188-191). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
- Kaplina, O.V. (2018). Problemy zynachennia kompetentsii slidchoho ta prokurora na etapi zakinchennia dosudovoho rozsliduvannia [Problems of determining the competence of the investigator and the prosecutor at the stage of completion of the pre-trial investigation]. *Pravo Ukrainy, Law of Ukraine, 8, 72-84*. doi: 10.33498/louu-2018-08-072 [in Ukrainian].
- Karpushyna, N.B. (2017). Emotsiino-tsinnisna komponenta informatsiinoi kompetentnosti slidchoho [Emotional value component of investigator's information competence]. *Psykhologichnyi chasopys, Psychological journal, 2(6)*, 28-37. doi: <https://doi.org/10.31108/1.2017.2.6.3> [in Ukrainian].
- Karpushyna, N.B. (2018). Informatsiina kompetentnist v profesinii diialnosti slidchoho [Information competence in the professional activity of the investigator]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- Kryminalnyi protseusualnyi kodeks Ukrainy: vid 13 kvit. 2012 r. No. 4651-VI [The Criminal Procedure Code of Ukraine from April 13, 2012, No. 4651-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, Information of the Verkhovna Rada of Ukraine, 9-10, 11-12, 13* [in Ukrainian].
- Motliakh, O.I., Voloshyna, O.V., Androsiuk, V.H., & Maloholova, O.O. (2019). *Psykhologichni chynnyky formuvannia orhanizatsiino-upravlinskoj kompetentnosti slidchoho [Psychological factors of formation of organizational and managerial competence of the investigator]*. Kyiv [in Ukrainian].
- Nakaz MVS Ukrainy "Pro orhanizatsiiu diialnosti orhaniv dosudovoho rozsliduvannia Natsionalnoi politzii Ukrainy": vid 6 lyp. 2017 r. No. 570 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On the organization of the activities of pre-trial investigation bodies of the National Police of Ukraine" from July 6, 2017, No. 570]. (n.d.). zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> [in Ukrainian].
- Nakaz MVS Ukrainy "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro orhany dosudovoho rozsliduvannia Natsionalnoi politzii Ukrainy": vid 6 lyp. 2017 r. No. 570 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On approval of the Regulation on Pre-trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine" from July 6, 2017, No. 570]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#n4> [in Ukrainian].
- Nakaz MVS Ukrainy "Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii diialnosti orhaniv dosudovoho rozsliduvannia Natsionalnoi politzii Ukrainy": vid 6 lyp. 2017 r. No. 570 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On Approval of the Instruction on Organizing the Activity of Pre-trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine" from July 6, 2017, No. 570]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#n4> [in Ukrainian].
- Nakaz MVS Ukrainy "Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii vzaiemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia z inshymy orhanamy ta pidrozdilamy Natsionalnoi politzii Ukrainy v zapobihanni kryminalnym pravoporushenniam, yikh vyavleni ta rozsliduvanni": vid 7 lyp. 2017 r. No. 575 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On approval of the Instruction on the organization of interaction of pre-trial investigation bodies with other bodies and units of the National Police in the prevention of criminal offenses, their detection and investigation" from July 7, 2017, No. 575]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> [in Ukrainian].

- Stratehiiia rozvytku systemy Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy do 2020 roku [Strategy for the development of the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine until 2020]. (n.d.). *mvs.gov.ua*. Retrieved from https://mvs.gov.ua/ua/pages/strategiya_2020.htm [in Ukrainian].
- Tsil'mak, O.M. (2017). Zmist skladovykh sotsialno-psykholohichnoi kompetentnosti slidchoho orhaniv dosudovoho rozsliduvannia Natsionalnoi politsii Ukrainy [Content of the components of social and psychological competence of the investigative bodies of pre-trial investigation of the National Police of Ukraine]. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys, South Ukrainian Law Journal*, 2, 133-137 [in Ukrainian].
- Tsil'mak, O.M. (2019). Etalonnii psykholohichnyi profil volovykh yakosti slidchoho [Reference psychological profile of the will of the investigator]. *Sotsialno-pravovi studii, Social-law studios*, 2(4), 22-26. doi: 10.32518/2617-4162-2019-2-22-26 [in Ukrainian].
- Varfolomeieva, T.V., Honcharenko, V.H., & Boiarov, V.I. (2011). *Kryminalistyka. Akademichnyi kurs [Criminalistics. Academic course]*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy "Pro Natsionalnu politsiiu Ukrainy": vid 2 lyp. 2015 r. No. 580-VIII [Law of Ukraine "About the National Police of Ukraine" from July 2, 2015, No. 580-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 40-41, 379 [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Андросюк В. Г. Ціннісні орієнтації особистості як критерій інформаційної компетентності слідчого Національної поліції України. *The 6th International youth conference «Perspectives science and education»*. 2018. December 14, 2018. SLOVO/WORD. P. 465–475.
- Психологія слідчої діяльності : навч. посіб. / [В. Г. Андросюк, О. М. Корнєв, О. І. Кудерміна та ін.] ; за заг. ред. Л. І. Казміренко. Київ : Правова єдність, 2009. 200 с.
- Басиста І. В. Прийняття і використання рішень слідчого на стадії досудового розслідування : монографія. Івано-Франківськ, 2011. 532 с.
- Городецька М. С. Кримінально-процесуальна компетенція слідчого органів внутрішніх справ : монографія / за ред. Л. М. Лобойка. Дніпропетровськ : Ліра-ЛТД, 2010. 231 с.
- Капліна О. В. Чи є професія слідчого правничою? *Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення* : матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару (Харків, 21 жовт. 2016 р.) / редкол.: В. В. Фєдосєєв (голов. ред.), М. В. Членов (заст. голов. ред.) та ін. Харків : Право, 2016. Вип. 8. С. 188–191.
- Капліна О. В. Проблеми визначення компетенції слідчого та прокурора на етапі закінчення досудового розслідування. *Право України*. 2018. № 8. С. 72–84. doi: 10.33498/ouuu-2018-08-072.
- Карпушина Н. Б. Емоційно-ціннісна компонента інформаційної компетентності слідчого. *Психологічний часопис*. 2017. № 2 (6). С. 28–37. doi: <https://doi.org/10.31108/1.2017.2.6.3>.
- Карпушина Н. Б. Інформаційна компетентність в професійній діяльності слідчого : дис. ...канд. псих. наук : 19.00.06. Київ, 2018. 209 с.
- Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10. № 11–12. № 13.
- Мотлях О. І., Волошина О. В., Андросюк В. Г., Малоголова О. О. Психологічні чинники формування організаційно-управлінської компетентності слідчого : метод. рек. Київ, 2019. 57 с.
- Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 6 лип. 2017 р. № 570. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17>.
- Про затвердження Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 6 лип. 2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#n4>.
- Про затвердження Інструкції з організації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 6 лип. 2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#n4>.
- Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 7 лип. 2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.
- Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/strategiya_2020.htm.
- Цільмак О. М. Зміст складових соціально-психологічної компетентності слідчого органів досудового розслідування Національної поліції України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. № 2. С. 133–137.
- Цільмак О. М. Еталонний психологічний профіль вольових якостей слідчого. *Соціально-правові студії*. 2019. Вип. 2 (4). С. 22–26. doi: 10.32518/2617-4162-2019-2-22-26.
- Варфоломєєва Т. В., Гончаренко В. Г., Бояров В. І. Криміналістика. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 504 с.
- Про Національну поліцію України : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.

Стаття надійшла до редколегії 14.08.2019

Voloshyna O. – Ph.D in Psychology, Associate Professor, Senior Research Fellow of the Scientific Laboratory of Psychological Support and Psychophysiological Studies of the Educational and Research Institute of Correspondence and Distance Learning of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4166-2847>

The Essence of Organizational and Managerial Competence in the Psychological Structure of the Investigator's Professional Activity

*The study of the problem of the competency-based approach to the training of specialists, including for law enforcement agencies, has recently been of interest to scientists and practitioners. Since one of the important types of activity is organizational and managerial activity, the criterion of professionalism of its subject and the purpose of its professional development is precisely organizational and managerial competence. However, the problem of the formation and development of organizational and managerial competence of the investigator has not been studied at the level of directed scientific work; first of all, the essence of organizational and managerial competence in the psychological structure of the investigator's professional activity and its fundamental competences have not been determined. That is why the **purpose** of the study was to determine the psychological content of organizational and managerial activities in the process of pre-trial investigation of offenses and to determine the key organizational and managerial competencies of the investigator as the basis for the formation of professionally important personality traits in the direction of improving his organizational and managerial activities. **Methodological basis** of the study is the theory of management psychology and the psychology of investigative activity, the concept of the formation of professional competence. According to the purpose and for solving problems the following methods were used: analysis of scientific researches in psychology of investigative activity, psychology of management and management; structural and system analysis to ensure the complexity of the substantiation of the concept of development of organizational and managerial competence of the investigator; formalization, generalization – to justify the conceptual apparatus of research and formulation of conclusions. **Scientific novelty.** The modern content of organizational and managerial competence in the professional activities of the investigator based on police management is revealed, its specific psychological features are determined. The notion of «investigator-manager» is formulated as a professional in the field of jurisprudence, who knows the basics of management, has the skills and organization of professional activities during the pre-trial investigation, the business leader of the SOG and other groups of participants in the pre-trial investigation. **Conclusions.** Organizational and managerial activities of the investigator are ensured by both the general parameters of the personality's professionalism, and the individual organizational and leadership abilities of the investigator, a high level of self-organization, a system of mental properties and qualities that characterize the emotional-volitional stability of the subject of investigation and a creative approach to solving various professional tasks. Therefore, the investigator's effective organizational and managerial activity is organizational and managerial competence, which on the one hand consists of a number of organizational and managerial competencies, and on the other, acts as a high-quality personal characteristic, which includes the ability and ability to organize and organize other people for joint activities, influence the processes of this activity, make organizational and managerial decisions regarding pre-trial been concerned.*

Keywords: investigator; pre-trial investigation; organization; planning; organizational and managerial competence.